

Рівненський державний гуманітарний університет
Наукова бібліотека
Кафедра бібліотекознавства і бібліографії
Кафедра культурології

***БІБЛІОТЕКА ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО
ЗАКЛАДУ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ
ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ:
ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ***

*Збірник матеріалів науково-практичної
конференції, присвяченої 65-річчю заснування
Наукової бібліотеки РДГУ 28 серпня 2009 р.*

Рівне-2009

УДК 027.7(477)
ББК 78.34(4Укр)
Б 59

Бібліотека вищого навчального закладу в умовах реформування вищої освіти України: досвід та перспективи [Текст]: зб. матеріалів наук.-практ. конф., присвяченої 65-річчю заснування Наукової бібліотеки РДГУ, 28 серп. 2009 р. / за ред.: С.Н. Грипич, Г.П. Семенюк. – Рівне: РДГУ, 2009. – 96 с.

Відповідальний за випуск:

Грипич С.Н. –
директор Наукової бібліотеки РДГУ

Рецензенти:

Кметь В.Ф. –
директор Наукової бібліотеки Львівського
Національного університету ім. І.Франка, голова
методичного об'єднання бібліотек ВНЗ Західного
регіону України, кандидат історичних наук, доцент

Жук В.М. –
зав. кафедри бібліотекознавства і бібліографії
Рівненського державного гуманітарного
університету, кандидат педагогічних наук, доцент

Збірник складений на основі матеріалів науково-практичної конференції, присвяченої 65-річчю заснування Наукової бібліотеки РДГУ. До нього увійшли тексти доповідей, в яких висвітлено різноаспектну діяльність університетської бібліотеки на сучасному етапі та окреслені перспективи на майбутнє.

Затверджено до друку науково-методичною радою РДГУ,
протокол № 4 від 21 травня 2009 р.

*Наукова бібліотека РДГУ
м. Рівне, вул. Остафова, 31*

УДК: 024:027.7

З.В. РОМАНУХА

*бібліограф I-категорії Наукової бібліотеки
Рівненського державного гуманітарного
університету*

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО БІБЛІОТЕЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ В БІБЛІОТЕКАХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

***Резюме.** У статті аналізуються основні проблеми та перспективи сучасного обслуговування у бібліотеках ВНЗ.*

***Ключові слова:** бібліотека вищого навчального закладу, вищі навчальні заклади (ВНЗ), електронна бібліотека, інформаційні потреби споживачів, маркетингові дослідження, навчально-виховний процес.*

Реформування вищої освіти України відбувається через оптимізацію мережі вищих навчальних закладів (ВНЗ).

Важливим чинником комплексної реалізації освіти є формування якісно нової системи інформаційної діяльності ВНЗ як складової частини процесу інформатизації освіти.

Головним осередком цієї системи відповідно до Болонського процесу є бібліотека ВНЗ. У науковій бібліотеці РДГУ (НБ РДГУ) бібліотечним обслуговуванням займаються безпосередньо відділ обслуговування, філія бібліотеки, інформаційно-бібліографічний відділ. Структурні підрозділи бібліотеки сформовані з урахуванням розташування факультетів, їх специфіки та інформаційних потреб користувачів. Так, в навчальному корпусі, де навчаються студенти факультетів музичного мистецтва та музично-педагогічного, розташований абонемент нотно-музичної літератури. Література для факультетів документальних комунікацій і менеджменту та художньо-педагогічного представлена в читальному залі №3 та абонементі №2, а для студентів факультету української філології – в читальному залі №2.

Відповідно до особливостей обслуговування наукова бібліотека РДГУ здійснює:

- групове обслуговування (зокрема, впродовж навчального року відбувається видача підручників, словників студентам на пари для виконання навчальних планів);

- практикуються елементи відкритого доступу до фонду при обслуговуванні читачів на абонементі нотно-музичної літератури;
- здійснюється видача електронних видань кафедральними бібліотеками (читальний зал №1 через проблеми технічного характеру лише формує фонд електронних видань);
- надаються послуги ксерокопіювання для зручності опрацювання літератури.

92,4% студентів від всього контингенту студентів стаціонарної та заочної форми навчання є читачами бібліотеки. Протягом 2008 календарного року університетську бібліотеку відвідало 397138 чол. студентів, викладачів, аспірантів та інших категорій читачів університету, а кількість книговидач становить 759827 примірників. Колектив бібліотеки університету постійно вивчає запити читачів, їх потреби у навчанні, шукає нові, більш ефективні форми і методи обслуговування.

При обслуговуванні читачів бібліотекарі відділу обслуговування як і працівники інформаційно-бібліографічного відділу також здійснюють довідково-бібліографічне обслуговування (ДБО): надають індивідуальні консультації читачам та різноманітні бібліографічні довідки. Для сучасного етапу розвитку університетської бібліотеки характерно посилення ролі електронних ресурсів в інформаційному та довідково-бібліографічному обслуговуванні користувачів.

До компонентів інформаційно-педагогічного середовища наукової бібліотеки РДГУ відноситься і культурно-просвітницька робота. В першу чергу, це такі традиційні форми роботи, як книжкові виставки та перегляди літератури, усні бібліографічні огляди літератури, презентації наукових видань викладачів РДГУ, що являються ефективною формою організації комунікації між викладачами і студентами та сприяють ефективному використанню фондів бібліотеки в навчальному і науковому процесі. Упродовж 2008 р. науковою бібліотекою РДГУ було організовано 317 книжково-ілюстративних виставок, у т.ч. відкритих переглядів літератури – 15, проведено 39 бібліографічних оглядів літератури та 12 різноманітних форм масових заходів.

Важливим напрямком сучасного бібліотечного обслуговування в науковій бібліотеці РДГУ, крім традиційних інформаційних заходів, є використання елементів реклами. Це статті в друкованих виданнях, буклети, оголошення, листи, на яких подається інформація про структурні підрозділи бібліотеки, правила користування бібліотекою та ін. Основним завданням рекламної діяльності бібліотеки є

популяризація інформаційних ресурсів, складу фонду, формування позитивного іміджу бібліотеки.

З метою вивчення інформаційних запитів читачів, визначення оцінки якості їх обслуговування та визначення їхніх читацьких пріоритетів бібліотекою університету проводяться відповідні соціологічні дослідження. У 2008 р. в НБ РДГУ було проведено маркетингове дослідження у формі письмового анкетування: «Бібліотека РДГУ очима своїх користувачів», у 2009 р. «Книга і читання в житті сучасної студентської молоді». Завдяки анкетуванню ми отримали цінну інформацію про інформаційні потреби читачів, про роль бібліотекаря як інформаційного посередника, а також визначили пропозиції для вироблення концепції подальшого розвитку та удосконалення діяльності університетської бібліотеки.

На майбутнє наукова бібліотека РДГУ планує ряд заходів щодо поліпшення бібліотечного обслуговування користувачів засобами автоматизації. У першу чергу плануємо:

- розпочати роботу з переведення на електронну систему обслуговування читачів, що включає в себе отримання пластикових читацьких квитків, штрихкодування фонду та ведення електронного формуляра читача;
- створення автоматизованих місць для читачів у відділах обслуговування;
- розширення локальної комп'ютерної мережі між відділами бібліотеки, які знаходяться в різних навчальних корпусах та гуртожитках університету.

Хотілося б також сподіватися і на те, що в майбутньому бібліотека покращить свою матеріально-технічну базу. Адже вже давно виникла потреба створити додатково необхідні спеціалізовані та галузеві читальні зали та ін.

ЛІТЕРАТУРА

1. Авотине, М. Новые тенденции в обслуживании пользователей Латвийской академической библиотеки / М. Авотине // Вестник Библиотечной Ассамблеи Евразии. – 2005. – № 2. – С.74-76.
2. Бабичева, Е. Современные технологии – современное обслуживание / Е. Бабичева // Бібліотечний форум України. – 2005. - № 1. – С.32-33.
3. Головачева, Н. Обслуживание читателей: история и современность / Н. Головачева // Мир библиографии. – 2001. – № 4 (июль-август). – С.34-37.
4. Збаровская, Н.В. Образовательные технологии в системе библиотечного обслуживания / Н.В.Збаровская // Библиотековедение. – 2004. – № 5. – С. 23-28.

5. Збаровская, Н.В. Способы эффективного обслуживания / Н.В.Збаровская // Библиотека. – 2005. – № 3. – С.63-68.
6. Ивляева, Т.Н. Методологическое значение понятий «библиотечная услуга» и «библиотечное обслуживание» / Т.Н. Ивляева, Е.В. Смолина // Библиотечное дело – XXI век. – 2006. – № 2. – С.56-72.
7. Кушнерчук, М. Роль маркетингових досліджень в оптимізації обслуговування користувачів Надвірнянської ЦБА Івано-Франківської області / М. Кушнерчук // Бібліотечна планета. – 2006. – № 1. – С.30-31.
8. Прокошена, Т. Мета бібліотек України – європейський рівень обслуговування / Т. Прокошена // Бібліотечна планета. – 2004. – № 2. – С.4-5.
9. Соколова, Т. Библиотечное обслуживание на рубеже XXI века: проблемы и перспективы: Размышления / Т. Соколова // Библиотека. – 2001. – № 7. – С.6-8.

З М І С Т

Грипич С.Н.

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА РДГУ В УМОВАХ
РЕФОРМУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ:
ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ 3

Поліщук С.М.

КОНЦЕПЦІЯ КОМПЛЕКТУВАННЯ ФОНДІВ БІБЛІОТЕКИ
ВНЗ У СВІТЛІ ВИМОГ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ 21

Пізюта В.Г.

СПЕЦИФІКА ОБЛІКУ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ
ФОНДІВ БІБЛІОТЕКИ ВНЗ: ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ.
(З ДОСВІДУ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ РДГУ) 29

Коломієць Н.Б.

ОРГАНІЗАЦІЯ І ТЕХНОЛОГІЯ РЕТРОСПЕКТИВНОЇ
КОНВЕРСІЇ КАРТКОВИХ КАТАЛОГІВ В ЕЛЕКТРОННІ 33

Ковальчук Л.В.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ – ВАЖЛИВА
СКЛАДОВА ДІЯЛЬНОСТІ БІБЛІОТЕКИ ВНЗ 37

Трачук Л.Ф.

ФОРМИ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ІНФОРМУВАННЯ
В ЕЛЕКТРОННОМУ СЕРЕДОВИЩІ 44

Остапчук Ю.А.

КРАЄЗНАВЧІ КАТАЛОГИ І КАРТОТЕКИ –
ВАЖЛИВА ІНФОРМАЦІЙНА СКЛАДОВА
ДОВІДКОВО-БІБЛІОГРАФІЧНОГО АПАРАТУ
БІБЛІОТЕК ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ 53

Панай О.В.

РОЗРОБКА МЕРЕЖЕВИХ ДОДАТКІВ 62

Романуха З.В.

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО БІБЛІОТЕЧНОГО
ОБСЛУГОВУВАННЯ В БІБЛІОТЕКАХ ВИЩИХ
НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ 67

Семенюк Г.П.
НАУКОВО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯК ОДИН
ІЗ ЧИННИКІВ УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ
НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ РІВНЕНСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ 71

Лавренюк Т.С.
БІБЛІОТЕКА ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
ЯК КУЛЬТУРНИЙ ТА НАУКОВИЙ ОСЕРЕДОК 77

Зінчук С.М.
КНИГА І ЧИТАННЯ ЯК ЗАСОБИ
НАВЧАЛЬНО-ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
СТУДЕНТІВ РІВНЕНСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ 82

Граб О.В.
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА РДГУ У СИСТЕМІ
ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ „КУЛЬТУРОЛОГІЯ” 87

Наукова бібліотека
Рівненського державного гуманітарного університету

Технічний редактор та коректор
Інна Попик

Комп'ютерна верстка
*Інни Попик,
Олексія Поліщука*

Дизайн
*Олексія Поліщука,
Дмитра Мосурця*

*Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету
33028, м. Рівне, вул. С. Бандери, 12*